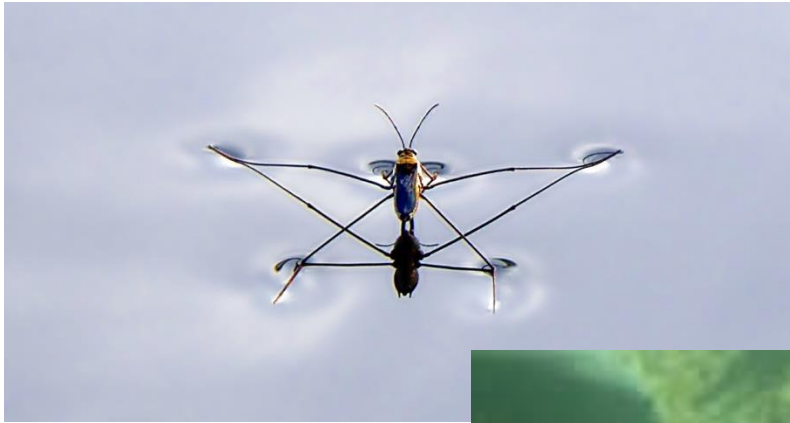

Változó területfejlesztési eszközök és szereplők Magyarországon

MRTT Vándorgyűlés
Mosonmagyaróvár, 2017. október 20.

Gordos Tamás

programiroda vezető, Pro Régió Ügynökség

Területfejlesztés

Definíció

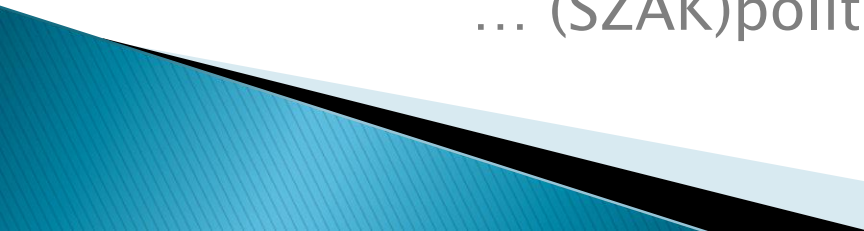
- olyan **tervszerű** társadalmi tevékenység, amelyet a **közösség** elsősorban a közigazgatási szervek és a területfejlesztési intézményrendszer révén – alapvetően a **piac által nem megoldott – területi gazdasági-társadalmi problémák orvoslása**, és a pozitív folyamatok felerősítése érdekében hajt végre

Területfejlesztés mint szakpolitika

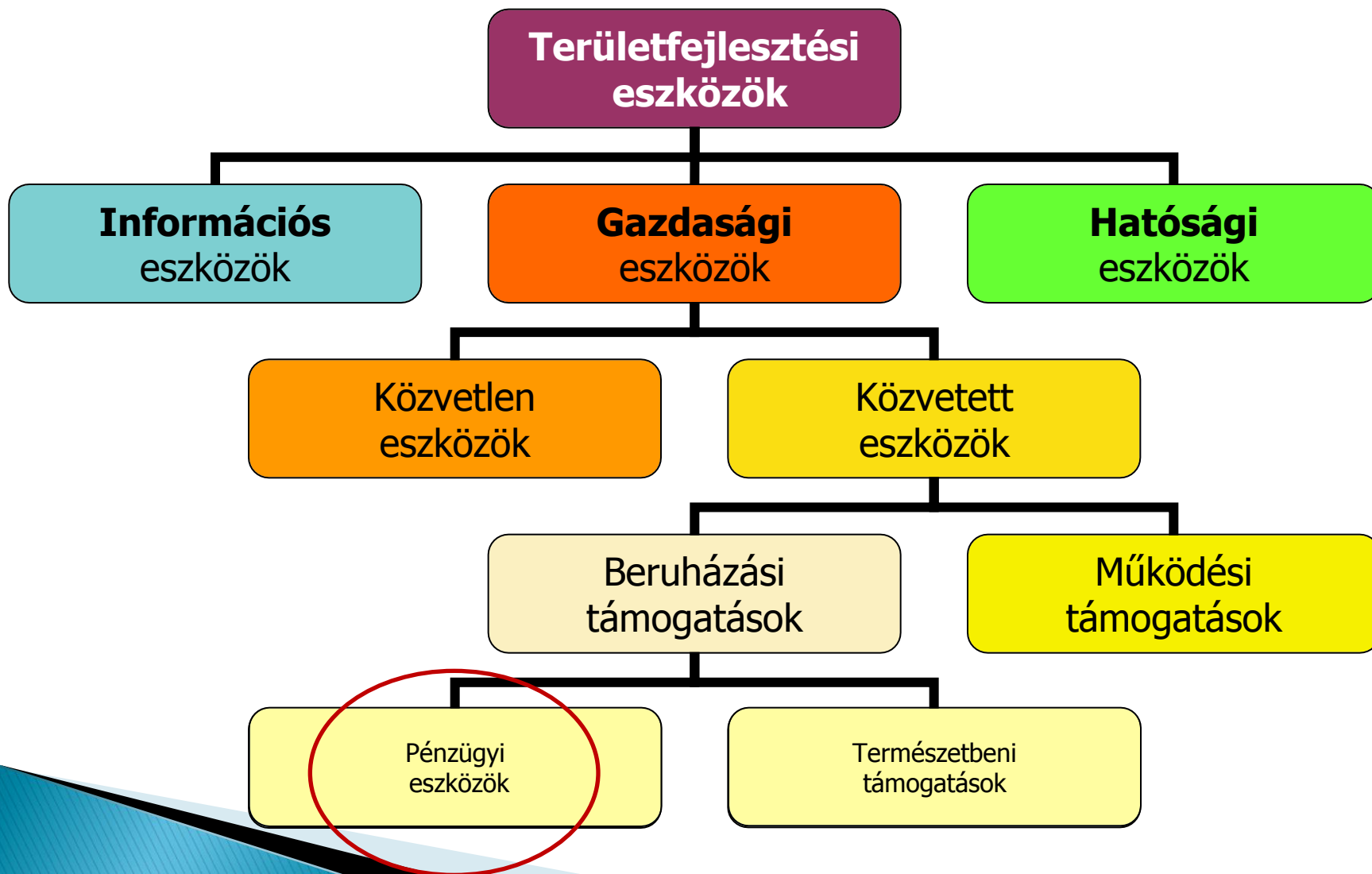
Jellemzői:

- Célja van – jól definiált
- Eszközök kerülnek hozzárendelésre (?)
- Intézményrendszer kell a végrehajtásához

... (SZAK)politikai döntéseket igényel ...

Területfejlesztés eszközrendszere

„Önkényes” korszakolás

- I. Unió csatlakozás előtt – 1999–2004
- II. Regionális kísérlet – 2005–2009
- III. Válságévek – 2010–2015
- IV. Új felívelés – 2016–?

Uniós csatlakozás előtt

» 1999–2004

Decentralizáltan elosztásra került hazai területfejlesztési célú támogatások nagysága

1999-2004, millió forintban

<i>Megnevezés</i>	<i>Évszám</i>					
	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>
Regionális fejlesztési tanácsok által kezelt keret	0	0	5 519	6 044	11 800	11 192
Területfejlesztési célelőirányzat	-	-	5 519	6 044	2 400	-
Térség- és település felzárkóztatási célelőirányzat	-	-	-	-	9 400	-
Terület- és regionális fejlesztési célelőirányzat	-	-	-	-	-	11 192
Megyei területfejlesztési tanácsok által kezelt keret (TFC, TEKI, CÉDE)	23 222	22 957	21 793	22 654	19 172,5	16 873
Decentralizált források összesen	23 222	22 957	27 492	28 698	30 972,5	28 065

Forrás: Jelentés 2005

Területfejlesztési célú eszközök

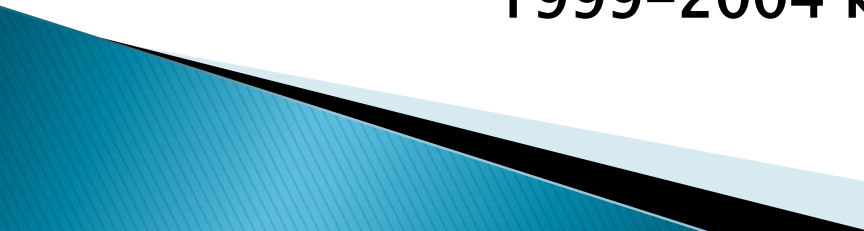
- ▶ Terület- és regionális fejlesztési célelőirányzat (TRFC)
 - Korábban: Területfejlesztési célelőirányzat
 - Település- és térségfelzárkóztatási célelőirányzat
- ▶ Területi kiegyenlítést szolgáló támogatás (TEKI)
- ▶ Céljellegű decentralizált alap (CÉDE)

1998–2004 között ~161 Mrd Ft

Területfejlesztési hatású eszközök

- ▶ Címzett és céltámogatás (CCT)
- ▶ Gazdaságfejlesztési céllelőirányzat (GFC)
- ▶ Agrár támogatások (AGR)
- ▶ Turisztikai céllelőirányzat (TURC)
- ▶ Környezetvédelmi Alap célfeladatok (KAC)
- ▶ Vízügyi céllelőirányzat (VÍZC)
- ▶ Útfenntartási és fejlesztési céllelőirányzat (ÚTC)
- ▶ Munkaerőpiaci Alap (MPA)
- ▶ Kis- és középvállalkozói céllelőirányzat (KKV)

1999–2004 között **>1 000 Mrd Ft...**

A regionális források nagyságrendi részesezése a területfejlesztési forrásokból (1999–2004)

[illegible]

A regionális fejlesztési tanácsok által kezelt forrás

Példa - „Decentralizált” fejezeti kezelésű előirányzatok a KM régióban 2004-ben

<i>Előirányzat neve</i>	<i>Rendelkezésre álló keret (millió forint)</i>
▪ Terület- és régiófejlesztési cél-előirányzat	1 225
▪ Települési hulladék közszolgáltatás-fejlesztés	300
▪ Játsszótérfejlesztés	31
▪ Környezetvédelmi és vízügyi cél-előirányzat	208
▪ Nemzeti közművelődési, könyvtári hálózatfejlesztési program előirányzat	40,85
▪ Informatikai, távközlés-fejlesztési és frekvencia gazdálkodási feladatok	20
▪ Útfenntartási és fejlesztési előirányzat	-
Összesen	1 827

Regionális kísérlet

» 2005–2009

Decentralizáltan elosztásra került hazai területfejlesztési célú támogatások nagysága

2005-2009, millió forintban

<i>Megnevezés</i>	<i>Évszám</i>					
	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	
Regionális fejlesztési tanácsok által kezelt keret						
Megyei területfejlesztési tanácsok által kezelt keret (TRFC)						
Decentralizált források összesen						

Forrás: Jelentés 2009

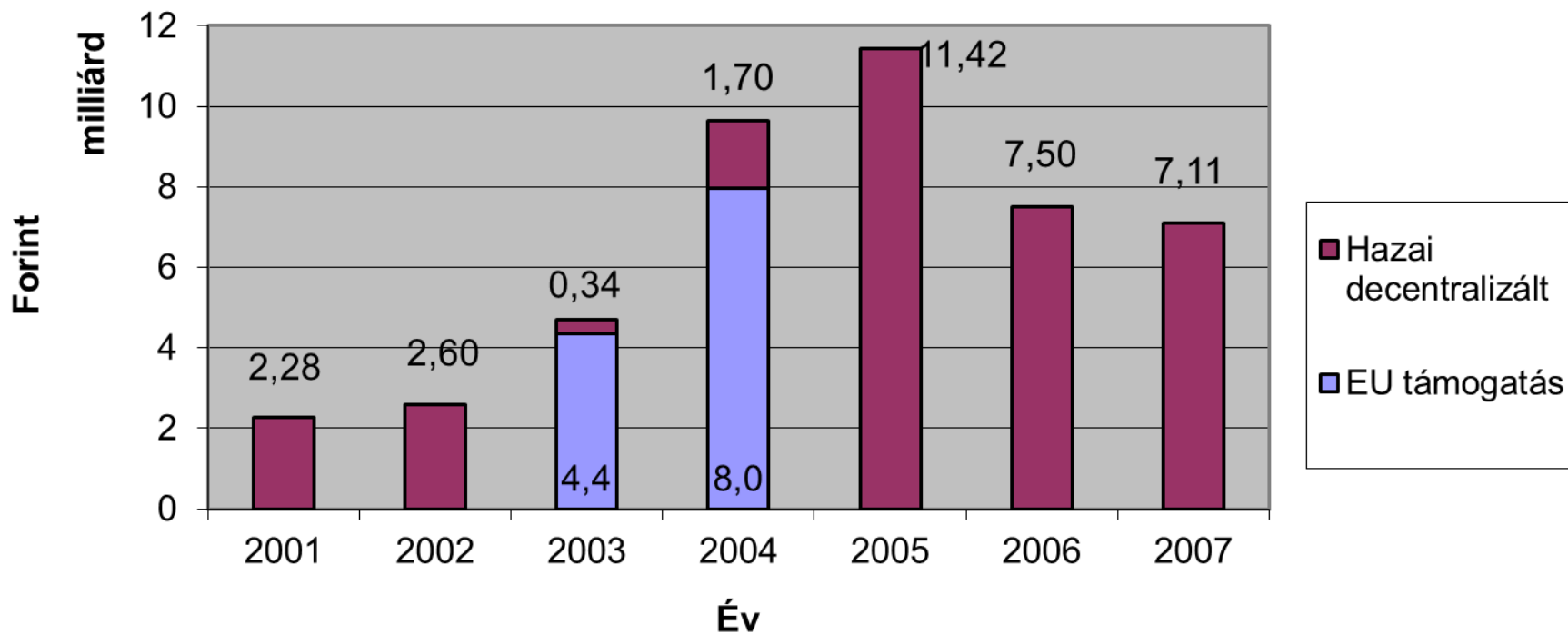
A regionális források nagyságrendi részesedése a területfejlesztési forrásokból (2005–2009)

Hazai terület- fejlesztési hatású előirányzatok													

A regionális fejlesztési tanácsok által kezelt forrás

Támogatások a Közép-magyarországi régióban

KMR hazai központi költségvetési támogatások

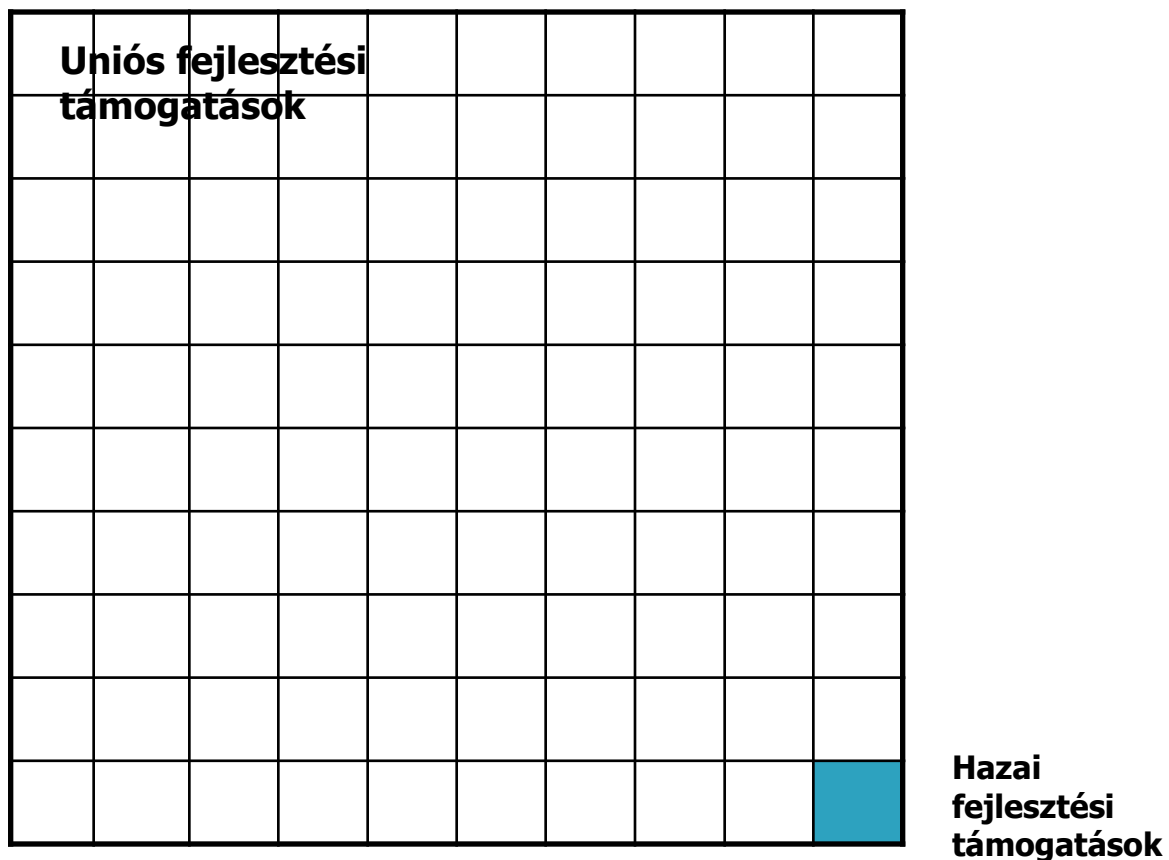
Válságévek

» 2010–2015

Területfejlesztés, 2010–2015

- ▶ Részben beépült az uniós támogatási rendszerbe
- ▶ Költségvetési változások → hazai forrás nincs
 - Költségvetési előirányzatok visszafogása
 - Hangsúly az uniós projektek társfinanszírozásán
- ▶ Működési támogatások
a korábbi pályázati rendszerekhez
- ▶ **Orientáló szerep** – preferált térségtípusokkal

A hazai költségvetési forrású fejlesztési támogatások nagyságrendi részese

Forrás: Beszámoló, 2016

Decentralizáltan elosztásra került hazai területfejlesztési célú támogatások nagysága (működési támogatások nélkül)

2010-2015, folyóáron millió forintban

<i>Megnevezés</i>	<i>Évszám</i>					
	<i>2010</i>	2011	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
Regionális fejlesztési tanácsok által kezelt keret	0	0	0	0	0	0
Megyei területfejlesztési tanácsok által kezelt keret	0	0	0	0	0	0
Decentralizált források összesen	0	0	0	0	0	0

Új felívelés?

»» 2016–

Pest megyei területfejlesztési program

- ▶ 1295/2016. (VI.13) Kormány határozat*
- ▶ Indokoltság: VEKOP források korlátozottsága
 - nagyságrend: ITP = 14,5 Mrd Ft)
 - kimaradó tématerületek
- ▶ összesen **80 Mrd Ft** célzott pénzügyi támogatás
 - elsősorban **2016–2018**–as kötelezettségvállalással
- ▶ gazdaságfejlesztési célú támogatások 60%–os arányával ...

* 1295/2016. (VI. 13.) Korm. Határozat Pest megye Területfejlesztési Kon koncepciója 2014-2030 és Pest megye Területfejlesztési Programja 2014-2020 megvalósításához nyújtandó célzott pénzügyi támogatásról

Pest megyei területfejlesztési program – „kompenzációs” keret

Jellemzők

- ▶ NGM és Pest Megye Önkormányzata határozza meg a támogatandó célokat
- ▶ Többéves keretek – ütemezhetőség (?)
- ▶ Részben decentralizált döntéshozatal
 - DE: központi lebonyolítás – Magyar Államkincstár
- ▶ Vissza nem térítendő támogatások

Eddigi pályázati felhívások

- ▶ Belterületi utak
 - ▶ Egészségügyi infrastruktúra
 - ▶ Belterületi csapadékvíz
 - ▶ Óvodafejlesztés
 - ▶ Telephelyfejlesztés
- Várható pl.
- ▶ eszközbeszerzés
 - ▶ turizmus

ÖNKORMÁNYZATOK

VÁLLALKOZÁSOK

Következtetések

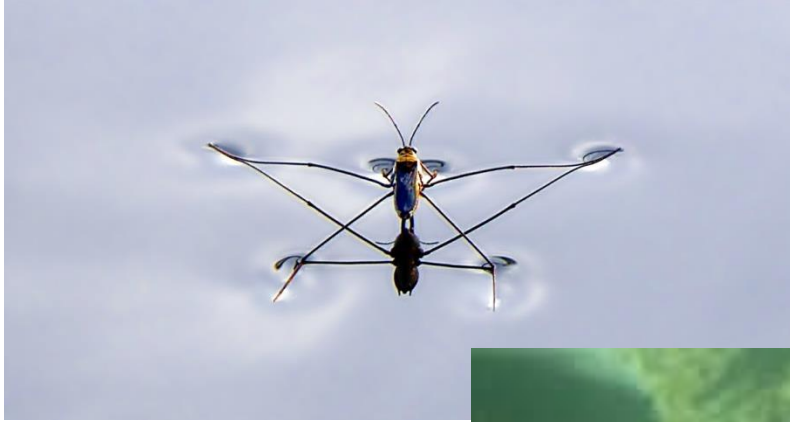
Területfejlesztés pénzügyi eszközei

- ▶ Területfejlesztési célú / hatású **központi** előirányzatok
- ▶ **Évente** szabályozza: költségvetési törvény
- ▶ Szinte kizárólag – pályázati rendszerben, **vissza nem térítendő** támogatások
- ▶ A területi szereplő a nyertes pályázatokat kiválaszthatja
- ▶ Nincs önálló jövedelem
- ▶ Nincs program-szerűség
- ▶ Nincs visszatérő forrás
- ▶ Nincs érdemi decentralizáció

Részleges kivétel :
„Tükörrégiós forrás” – 2003

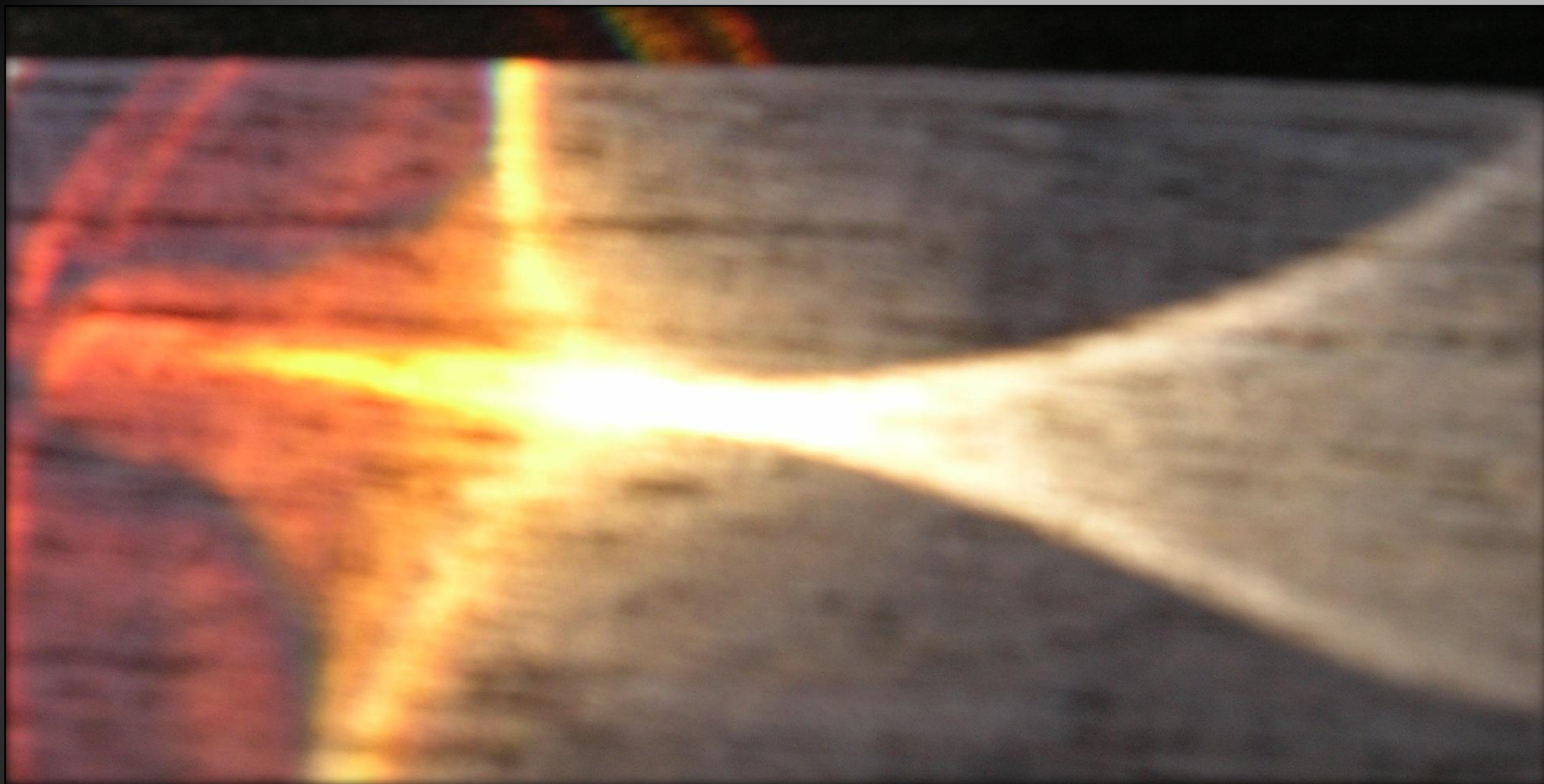
Ellenpélda lesz?
Pest megyei területf. program

TF szerepe?

Irodalom

- ▶ **Jelentés** a területi folyamatok alakulásáról és a területfejlesztési politika érvényesüléséről (2005). 97/2005. sz. Országgyűlési határozat melléklete
- ▶ B31 sz. **Jelentés** a az ország területi folyamatainak alakulásáról, a területfejlesztési politika és a területrendezési tervek érvényesítésének hatásairól, az Országos Területfejlesztési Konceptió felülvizsgálatáról, valamint a magyar településhálózat helyzetéről (2012)
- ▶ B/13058. számú **beszámoló** az ország területi folyamatainak 2009–2014 közötti alakulásáról és a területfejlesztési politika, a területrendezési tervek érvényesítésének hatásairól, a területfejlesztést szolgáló pénzeszközök felhasználásáról, valamint a nemzetközi és határ menti területfejlesztési és területrendezési tevékenységről (2016)
- ▶ <http://www.terport.hu/teruletfejlesztes/utmutatok-kezikonyvek>

Köszönöm a figyelmet! >>